Št. 189 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, dne 10. avgusta 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVIII

Licejska knjižnica LJUBLJANA – Jugoslavija

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak d... Asiškega št. 20, I. nadstropje ... pisma se ne sprejemajo, rokop... Anton Gerbec. — Lastnik t... znaša za mese: L 7.—, 3 mesece ... pol let. ... L 60.— Za inozemstvo mesečno 4 lire več. Telefon uredn... in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. besedo, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Mussolini nacijonalist

V svoji knjigi «Il Trentino» označuje Benito Mussolini teoretični pangermanizem in opisuje glavne vnanje in notranje, duševne, karakterne poteze nemškega plemena iz posameznih dob njegovega zgodovinskega razvoja. Po besedah avstrijskega Nemca Rennerja označuje Mussolini kot program pangermanizma: mirno ali nasilno priključitev k Nemčiji «manje germanskih dežel»: severnih ozemelj Italije, vzhodne Francije, nemške Avstrije in vseh malih narodov na severu, kjer prevladuje nemški element. To so bile sanje, ki so razgrevale nemško mladino. Tu omenja Mussolini neki zemljevid, ki je kazal, kaka bo Evropa okolo leta 1950. Vse središče Evrope bo nemško. Vsi mali narodi, ki obkoljajo Nemčijo, izginejo in jih pogoltne nemško cesarstvo. Meje Italije se potisnejo k Vidmu, **a Trst bo nemški!** Težko da bi Trst političnо postal italijanski. Je Nemčija, ki preži nanj. Če bi Trst postal Nemški, bo srednjezemska hegemonija Anglije neizbežno izpodkopana in Malta utegne postati nemška utrdba. Tako označuje dr. Renner načrte pangermanizma.

Na to prehaja Mussolini k opisovanju praktičnega pangermanizma. Opisuje podrobno delovanje in cilje: Schulvereina, Südmarke, Volksbunda, društva Deutscher allgemeiner Schulverein.

V naslednjem poglavju govori Mussolini o italijanski obrambi proti temu nemškemu napadalnemu delovanju. Pravi, da Lega Nazionale pač brani jezikovno italijanstvo, absolutno pa da ne vrši političnega dela. Na njenih prireditvah vihra često črno-rumena avstrijska zastava. **To pomeni, da hoče Lega Nazionale iskati opore v avstrijskih zakonih.** Temu naglašanju avstrijskega podaništva je bil — pravi Mussolini — morda namen, da prepreči sume in preganjanja od strani avstrijskih oblastev. (Ta ugotovitev Mussolinija je za nas dragocena v označbo zavratnosti in zlobe tistih, ki danes na škodo nas Jugoslovenov v Julijski Krajini kujejo tiste večne obtožbe z austriakantstvom le na podlagi dejstva, da smo v časih avstrijske vladavine iskali v avstrijskih zakonih opore v borbi za svoje pravice in da smo se v ta namen obračali do avstrijskih oblastev. Tu pa priznava Mussolini, da so nekdanji italijanski državljani Avstrije delali — isto!! Mussolinijeva ugotovitev daje onim klevetnikom temeljito po zobeh.)

Mussolini ugotavlja nadalje, da so bili Italijani v Trentinu sami, ki so omogočali delo volksbundistov. Tako je na pr. škof v Tridentu prodal volksbundistom bližnji «Castello di Pergine», a posredovalec na tej kupčiji je bil «un Consigliere della — Lega Nazionale»!! Mogel bi navesti — pravi pisec — še drugih slučajev, ki dokazujejo, da izvestni člani Lege Nazionale — in tudi odličnejši — niso poznali pomislekov dolžnega soglašanja. Lega Nazionale da je preveč «zakonita» in sledi včasih «oportunističnim kriterijem». Mnogi trentinski plemenitaši so pri «Legi Nazionale» — odsotni. Mnogi odlični Trentinci so bili najhujši preganjalci italijanskih patrijotov v Benečiji in Lombardiji, a sedaj (1911.) zasedajo visoka mesta v birokraciji in vojski ter so srditi sovražniki vsake manifestacije italijanstva. Velika buržoazija — ali industrijalna, ali posestniška, ali trgovska — daje sicer po kakega člana Legi Nazionale, kako podporo in mnoga **platoniška** priznavanja. Kmetje so austriakanti. Novinci iz nekaterih trentinskih dolin prepevajo, ko prihajajo v mesta, protitalijanske pesmi, žalijo Italijane in vzklikajo: Živela Avstrija! Med duhovščino — pravi Mussolini — so bili v prejšnjih časih tudi taki, ki so se borili za jezikovno in politično italijanstvo. Danes (1911) jih ni več! Mestni proletarijat se ne priznava k Legi Nazionale. Ne pomaga in ne škodi — je brezbrižen. Pretežno večino v Legi tvorijo mali trgovci, agentje, učitelji, rokodelci.

Na to opisuje Mussolini obrambno delo «Lege» in društva «Pro-Cultura». Avstrijska vlada tolerira obstanek Lege Nazionale in ji postavlja le navadne birokratične zapreke. Pangermanisti pa nočejo razorožiti ter opisujejo Lego Nazionale kot društvo, ki ga podpira iredentistična družba «Dante Alighieri». To je velika stoletna borba med germanizmom in romanizmom!

Mussolini pa ne obupuje glede bodočnosti italijanstva v Trentinu, kakor smo povedali že v prvem članku o knjigi njegovi. Uverjen je, da zmaga italijanstvo. Svojo vero opira na uverjenje, da Nemci niso sposobni za poljedelstvo v onih krajih. V dvojezičnem pasu da mora končno prevladati jezik, ki ga govori gospodarsko delavno prebivalstvo. (Tu moramo že pripomniti, da to isto velja v še povečani meri na pr. glede našega Krasa, Pivke, vse vipavske doline do Gorice, Brda in naše Gore. Tudi tu daje poljedelstvu le slovensko prebivalstvo delavno moč. Nekdanji socijalist Mussolini je s tem izrekel sodbo in obsodbo o poizkusih za poitalijančevanje tega našega ozemlja. Če je bila njegova tedanja sodba pravilna, potem so enostavno nerazumljive smernice in cilji sedanje uprave v naših krajih, ki ji je na čelu — g. Mussolini!)

In vendar ga razumemo. Iz njegovega opisa narodnih in jezikovnih bojev v Trentinu, iz njegovih obtožb na naslov Trentincev, govori izrazit in vnet italijanski — **nacijonalist**, najintenzivnejše nacijonalno čustvovanje. Po tem takem je razumljivo, če ta nacijonalist v prejšnjem socijalističnem formatu, sedaj, ko je prišel do moči in oblasti skuša praktično udejstvovati to, **kar je čutil že tedaj**. Storil je le velik korak dalje in se ne meni več za svojo lastno besedo v svoji knjigi iz leta 1911: **da namreč pri oziđju Trsta nehuje latinski in se začenja slovanski svet!** Vse to ozemlje, tja do vzhodne državne meje reklamira sedaj tudi jezikovno za italijanstvo! Če hočemo torej imeti razlago za sedanjo upravo v naših krajih pod načelstvom bivšega socijalista Mussolinija, moramo imeti pred očmi dejstvo, da je bil Mussolini tudi kot socijalist — nacijonalist polne krvi ter da je ta njegov nacijonalizem sedaj, v dnevih moči in slave, prišel do polnega razmaha.

Italija

Popolarska stranka ne bo krenila na levo
Izjave triumvira Rodinò-ja in posl. Cappe
Okrožnica triumvirata — Don Sturzo pride v Gradež

RIM, 9. Vprašanje sodelovanja socijalne demokracije s fašizmom je stopilo zaenkrat v ozadje; tukajšnje časopisje se je pričelo spet zelo baviti s krizo v popolarski stranki. Posebno zanimivi so komenti k izjavam, ki jih je podal triumvir posl. Rodinò v pogovoru z dopisnikom lista «Stampa». Predvsem ugotavlja tisk, da je značilno, da je Rodinò sploh dovolil, da se njegove izjave objavijo v «Stampi» in ne v listu «Popolo», ki je uradno glasilo popolarske stranke; to naj bi pomenilo, da se Rodinò ne strinja s pisanjem časopisa «Popolo». Rodinò naglaša v prvi vrsti strankino kompaktnost; glede stališča popolarske stranke odločno zavrača očitke, da je stranka vladi sovražna.

Glede ponovnih trditev, da je stranka krenila popolnoma na levo, je posl. Cappa v pogovoru s posl. Farinaccijem rekel: «Duša italijanskih katoličanov, govorim o mladini, še posebno o delavskih masah in srednjem meščanstvu, je in bo ostala s popolarsko stranko, v kolikor le-tà izraža vero v demokracijo in svobodo in združuje ti dve koncepciji na vseh poljih mišljenja in krščanske tradicije. Popolarska stranka ni in tudi ne postaja stranka levice. Imamo sicer v stranki, kakor prej, nekaj takozvanih skrajnežev, ki jih nekateri radi imenujejo migliolce (po poslancu Miglioliju). Toda ti predstavljajo danes kakor prej le gotovo strujo, ki je v veliki manjšini.

Triumvirat je sestavil okrožnico na vsa pokrajinska tajništva, ki jo bo razposlal brzkone jutri. Okrožnica vsebuje navodila o zadržanju strankinih pristašev pri upravnih volitvah in pojasnjuje strankino stališče napram fašizmu. Poleg tega vsebuje baje izrecno izjavo, da hoče stranka sodelovati s fašistovsko vlado ter zavrača trditev v proglasu ministrskega sveta, da so popolari sovražniki fašizma.

«Giornale d'Italia» pravi, da don Sturzo apusti v kratkem Rim in se poda v Gradež.

Reševanje reškega vprašanja

RIM, 9. Italijansko-jugoslovenska konferenca paritetne komisije je naletela zopet na težkoče, ker skušajo jugoslovenski delegati spraviti reško in zadrsko vprašanje v stik. Vendar pa je pričakovati, da se bodo premostile tudi te ovire.

Danes zjutraj je dospela na Reko vest, da je reško vprašanje rešeno in to z maskirano aneksijo. Ta vest pa ni še potrjena.

Bologna praznuje 75letnico izgona Avstrijcev

BOLOGNA, 9. Ob priliki 75letnice, odkar so morali Avstrijci zapustiti mesto, si je Bologna nadela svečano obleko. Vozovi cestne železnice so vsi okrašeni z zastavicami, pred spomenik na zgodovinskem trgu 8. avgusta so postavili krasne vence.

Požar v Faenzi — Občinska palača poškodovana

FAENZA, 9. V trgovini, ki se nahaja v spodnjih prostorih občinskega doma je izbruhnil ogenj, ki je uničil tudi prostore občinskega gospodarskega oddelka.

Nov papežev protest

PARIZ, 9. Papež je izdal državnemu tajniku nov nalog, naj protestira pri francoski vladi proti novim nasiljem francoskih oblasti v Porurju. Vendar pa ta dokument ne bo objavljen kakor prvi, ampak bo samo izročen francoski vladi, da ga vzame na znanje.

Jugoslavija

Tarifi v osebnem in tovornem prometu se podvoje

BELGRAD, 9. V ministrstvu saobračaja se izdelujejo novi železniški tarifi. Novi tarifi bi imeli stopiti v veljavo že 1. avgusta, a so morali uveljavljenje odložiti na 15. septembra, ker ni bilo mogoče do 1. avgusta izvesti potrebnih priprav. Tarifi se zvišajo v osebnem prometu za 50 do 100 odstotkov. Pri potniških vlakih se bo plačalo v III. razredu 30, v II. 60 in v I. 90 par za vsak kilometer. K temu pride še 15 odstotkov prometnega davka. Pri brzovlakih bo stal vsak kilometer za III. razred 60, za II. 90 in za I. 120 par, poleg tega še 15 odstotkov prometnega davka.

V blagovnem prometu se povišajo tarifi za brzovozno in tovorno blago za 100 odstotkov. Transport blaga, ki se prevaža že sedaj po znižanih tarifih, se podraži za 30 - 50 odstotkov.

Pogoji za madžarsko posojilo — Obvestitev madžarske vlade

BELGRAD, 9. Današnja «Politika» poroča iz Bukarešte: O konferenci v Sinaji javljajo, da je bil prvi in glavni predmet razpravljanja vprašanje madžarskega posojila. Pri tem vprašanju so bile stavljene od strani jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Ninčića velike težkoče. Končno je kraljevina SHS pristala z gotovimi predpogoji na to posojilo. Pred vsem je zahtevala, da se pošlje v Pešto predstavnik kraljevine SHS v vojno kontrolno komisijo.

Po telefonskih vesteh iz Bukarešte je rumunski zunanji minister Duca informiral tamošnjega madžarskega poslanika o sklepih konference male entente v Sinaji. Po njegovem obvestilu zavisi ukinjenje generalne zastavne pravice od izvršenja gotovih pogojev. Postaviti se ima nevtralen kontrolor, kakor dr. Zimmermann za Avstrijo, kateremu bi se dodal predstavnik male entente. Izvršiti se ima nadalje razorožitev madžarske vojske in razpustiti vse stalne vojne organizacije ter omogočiti kontrola nad vsemi iredentističnimi organizacijami.

Pogoji za sprejem Grčije v malo entento

BELGRAD, 9. Iz zanesljivega vira se poroča, da se je na konferenci male entente v Sinaji razpravljalo zelo podrobno o vprašanju vstopa Grške v malo entento. Med prisotnimi delegati je prišlo do sporazuma, da se Grška sprejme v malo entento, toda še le nekoliko pozneje. Grčija mora urediti najprej svoje notranje razmere in utrditi položaj, ki je nastal po revoluciji.

Dr. Brejc postane poslanec?

BELGRAD, 9. Današnja «Pravda» poroča iz Ljubljane, da namerava posl. Stanovnik podati ostavko in da pride na njegovo mesto v parlament dr. Brejc, bivši predsednik pokrajinske vlade v Sloveniji.

Parastos za Hardingom v Belgradu

BELGRAD, 9. Povodom smrti predsednika Združenih držav Hardinga se je vršil danes dopoldne v tukajšnjem ameriškem poslaništvu svečan parastos, kateremu je prisostvoval ameriški poslanik, ves diplomatski zbor, zastopniki vlade g. Velizar Janković, g. Niko Perić in g. Todorović, direktor političnega oddelenja zunanjega ministrstva itd. Dvor je zastopal general Zečević.

Čehoslovaška

Zlati zaklad

PRAGA, 9. V Prerovu so našli pri gradnji palače nove pošte 10 kg težak zlat zaklad v vrednosti 20 tisoč čeških kron.

Francija

Rumunska kraljica v Parizu

PARIZ, 9. Romunska kraljica, ki potuje zasebno, je danes prispela semkaj s svojo hčerko Ileano.

Za razorožitev

PARIZ, 9. Začasna komisija Društva narodov za razorožitev je odobrila v drugem čitanju načrt za dogovor glede vzajemne pomoči. Nekateri zastopniki niso pristali na vse točke, ki se tičejo medsebojne obrambe. Tako se je francoski zastopnik odločno postavil proti določitvi, da smejo tudi države, ki niso vpisane v Društvu narodov, vživati prednosti, ki jih daje dogovor o vzajemni pomoči. Dogovor bo ostal v veljavi 15 let ter se bo nato obnavljal od leta do leta.

Vtis Cunovega govora v Franciji

PARIZ, 9. Listi zatrjujejo, da pomeni sicer Cunov govor v nemškem državnem zboru izzivanje Francije in Belgije, da pa vendar izdaja zadrego, v kateri se nahaja nemška vlada ter opravičuje francosko-belgijsko stališče. Posebno važnost pripisujejo pariški listi onemu delu govora, kateri govori o razočaranju nemške vlade radi zadržanja Anglije.

Francoski poslanik pri Vatikanu v Parizu

PARIZ, 9. Gosp. Jonart, poslanik pri Vatikanu je dospel sinoči.

Belgija

Belgija bo posredovala med Londonom in Parizom

PARIZ, 9. Dopisnik «Excelsiora» v Bruslju poroča, da misli Belgija posredovati med Londonom in Parizom. Najprej se bo skušala Belgija sporazumeti s Francijo o minimalnem načrtu z ozirom na nemške obveze in sicer bo predlagala, da bi se od Nemčije zahtevalo le poplačanje škode, ki ste jo Francija in Belgija utrpeli v vojni, t. j. le pet milijard zlatih mark. Francija bi s svoje strani predložila nadaljne račune Angliji, ki bi odpustila medzavezniške vojne dolgove ter se zadovoljila, da ji bi Nemčija izplačala svoto, ki jo sama dolguje Zedinjenim državam.

Anglija

Italija na strani Francije v odškodninskem vprašanju

LONDON, 9. V tukajšnjih krogih ni italijanski odgovor napravil ravno ugodnega vtisa; odgovor ni namreč povsem ravno takšen, kakršnega je napovedal Baldwin v dolnji zbornici. Posebno točka, v kateri Mussolini povdarja neločljivost odškodninskega vprašanja od poravnave medzaveznikih dolgov, ne ugaja prav nič angleški vladi. Francoski in belgijski listi ugotavljajo z zadoščenjem to dejstvo; kajti s tem odgovorom se je Italija gotovo precej približala francoskemu stališču.

Angleška vlada zavrnila Rakovskega

LONDON, 9. Sovjetska vlada je preklicala imenovanje Rakovskega za načelnika sovjetske trgovinske delegacije za pogajanja z Anglijo.

Angleži o Vatikanovem posredovanju o odškodninskem vprašanju.

LONDON, 9. «Daily Telegraph» piše v zadevi Wirthovega bivanja v Rimu in njegovih ponovnih pogovorih z državnim tajnikom Gasparrijem, da stavi Nemčija veliko upanja na Vatikan, da bi omilil francosko akcijo v Porurju. List dostavlja, da je vsekako preuranjeno trditi, da bi Vatikan sam posredoval za vzpostavitev stikov med Berlinom in Parizom; vendar pa bi se tozadevna pogajanja lahko vršila potom Vatikana.

Nemčija

Nemčija vztraja na pasivnem odporu
Otvoritev nemškega parlamenta — Govor kancelarja Cuna — Ostri protesti komunistov

BERLIN, 9. Včeraj je bil otvorjen Reichstag, za katerega zasedanje vlada silno zanimanje. Poslanci so prišli skoro polnoštevilno, tribune so bile natlačeno polne. Sejo je otvoril predsednik Loewe s kratkim spominskim govorom za umrlim predsednikom ameriških Zedinjenih držav Hardingom, takoj nato je oddal besedo državnemu kancelarju Cunu. Ko je stopil Cuno na govorniško tribuno, so dvignili komunisti silen hrušč in trušč in klicali: «Proč z zločincem! Proč s komijem Stinnesa!»

Med oglušujočimi vzkliki je nato kancelar Cuno povzel besedo in razpravljal najprej o zasedbi Porurja s strani francoske armade. Izjavil je: «Prebivalstvo nemškega zasedenega ozemlja bo kljub vsem težkočam in nasilstvom francoskih okupacijskih oblasti neomajeno vztrajalo pri svojem dosedanjem pasivnem odporu. Ne zahtevajmo nikakih čudežev, ampak zaupajmo sami vase. Dokazali smo že ponovno svojo dobro voljo, toda Francija zahteva za vsako ceno od nas, da pozovemo prebivalstvo v zasedenem ozemlju, naj preneha s pasivnim odporom. Toda sedanja nemška vlada ne bo nikdar privolila v francosko zahtevo. Kajti, ako bi odnehali v tem vprašanju, potem bi lahko nastopili Francozi še z drugimi zahtevami in bi nam podvalili kak dokument, v katerem bi prišli še z novimi zahtevami, češ, da se to strinja z versaillesko mirovno pogodbo. Zato bomo raje vztrajali pri pasivnem odporu, vendar pa brez vsakih nasilstev proti okupacijskim oblastvom in četam.»

Kancelar Cuno se je bavil nato z notranjim gospodarskim položajem Nemčije. Opozarjal je, da se mora sanacija doseči za vsako ceno, ne oziraje se na stanove ali na kake posamezne gospodarske kroge. (Komunisti vpijejo prek in prek in protestirajo. Kancelar Cuno je moral ponovno prekiniti svoj govor. Hrušč se je še povečal, ker je vladna večina odgovarjala komunistom s protiklici. Šele čez nekaj minut je mogel Cuno nadaljevati svoj govor.) V svrho sanacije obupnega gospodarskega položaja je Cuno napovedal celo vrsto reform, med drugim nove davke in pospeševanje gospodarstva. Tiskanje bankovcev se bo omejilo in dovolil uvoz samo za najnujnejše predmete. Državna banka se nahaja pred važnimi valutno-političnimi nalogami, ki se morajo rešiti za vsako ceno. Vsi delodajalci naj vpoštevajo neprestano menjajoče se življenjske razmere in temu primerno regulirajo tudi mezde svojim nastavljencem. Sicer pa naj bo geslo nemškega naroda: Več plačevati in več delati! Vlada je na svojem mestu. Ona pa more voditi uspešno politiko le tedaj, ako bo imela v parlamentu za seboj močno večino. (Klici: «Cuno der Starke!».) Že več kakor osem mesecev je, odkar sem prevzel vodstvo vlade. (Poslanec Ledebour: «Kot najbolj nesposobni kancelar!».) Prevzel pa sem vlado samo zato, da služim z vsemi svojimi močmi domovini. Vlada se bo mogla upirati francoskim zahtevam samo toliko časa, dokler bo uživala zaupanje Reichstaga!? (Klici komunistov: «Odstopite že vendar enkrat!».)

Popolna desorganizacija berlinske borze
Dolar presegel pet milijonov — Trgovci ne sprejemajo več nemškega denarja

BERLIN, 9. Valutna kriza v Nemčiji zavzema od dneva do dneva vedno večje dimenzije. Čeprav je bilo danes na borzi zelo malo povpraševanja, je bila na deviznem trgu kljub temu tako popolna desorganizacija, da o kaki regularni trgovini sploh ni mogoče misliti. Dozdeva se, da je francoska vlada vrgla na nevtralna tržišča ogromne množine mark. Vse devize so danes zopet poskočile za 50 odstotkov napram včerajšnjemu dnevu. Dolar je poskočil že preko 5 milijonov, angleški funt pa preko 25 milijonov. Devize naraščajo še od ure do ure.

Kakor na deviznem trgu, tako se je tudi na efektnem trgu pojavila velika desorganizacija in ni skoro nič blaga na trgu. Cene so se radi tega podvojile, oziroma potrojile. Ob zaključku borze je notiral angleški funt že 28 milijonov, dočim je dolar za spoznanje padel.

Draginja na berlinskem trgu postaja že naravnost neznosna. Krompir se prodaja na debelo po 120.000, maslo po 800 tisoč mark za funt, vendar pa ga ni mogoče dobiti niti v verižni trgovini. Govedina stane 400 tisoč funt, en sam slamnik 50 tisoč mark. Pomanjkanje denarja je tako občutno, da zahtevajo trgovci celo v prodaji na drobno plačilo v inozemski valuti. Lahko se reče, da je marka sploh prenehala biti plačilno sredstvo za velik del nemškega gospodarstva.

Zasilni boni

MÜNCHEN, 9. Bavarska državna banka je izdala bone po 500 tisoč mark, da odpomore vsaj nekoliko silnemu pomanjkanju denarja, ki se je pojavilo na Bavarskem.

Francoski protiukrepi radi nemških atentatov

BERLIN, 9. Kot represalijo za bombo, ki je bila vržena v soboto v Düsseldorfu, so Francozi zopet proglasili osemdnevno prometno zaporo za vse zasedeno ozemlje in je vsako izvažanje in uvažanje blaga prepovedano.

BERLIN, 9. «Vossische Zeitung» poroča iz Essena, da so Kruppove tvornice popolnoma odrezane od dobave premoga, ker so Francozi v soboto zaključili razne priključne proge. Posamezne delavnice so bile že včeraj za to brez pare in električnega toka in so morale ustaviti obratovanje.

Novi bankovci v Nemčiji.

BERLIN, 8. Kakor poroča «Berliner Tageblatt», si hoče nemška vlada pomagati iz finančne krize z izdajanjem novega papirnatega denarja. Projektirani so novi 10, 20, 50 in 100 milijonski bankovci, ki se že tiskajo. V promet pridejo ti bankovci v najkrajšem času. Nemška marka se rapidno približuje sovjetskemu rublju.

Avstrija

Velesejm avstrijskih proizvodov v Albaniji

DUNAJ, 9. Avstrijski napori za zopetno uveljavljanje na starih inozemskih tržiščih so razvidni iz pobude dunajske trgovske zbornice, ki bo letošnje jeseni organizirala v glavnih krajih Albanije vzorčne velesejme avstrijskih proizvodov. Albanska vlada je obljubila svojo pomoč.

Južna železnica

DUNAJ, 9. Danes se je vršila seja upravnega sveta Južne železnice, katere so se udeležili senator Brocchi in italijanski delegati. Popoldne je generalni komisar Zimmermann konferiral z italijanskimi delegati o raznih aktualnih vprašanjih Južne železnice.

Amerika

Splošna tišina ob Hardingovem grobu

WASHINGTON, 9. Ameriška vlada je odredila, da bo morala vladati med žalnim obredom za Hardingom v Campidoliju popolna tišina na vsem ozemlju Zedinjenih držav. Vse delo bo počivalo in ladje na morju se bodo ustavile za 5 minut.

DNEVNE VESTI

Pozor kmetovalci in posestniki

Zakon o davku na zemlj. doh. predpisuje, da morajo dobiti občine do 25. julija imenik vseh posestnikov, kateri bodo plačevali davek na zemljiški dohodek. Ta imenik mora vsebovati: a) Ime, priimek, očetovstvo in bivališče posestnika; b) občino, v kateri leži zemljišče; d) prijavljeni čisti dohodek; e) odmerjen dohodek, kateri je bil potrjen od davčne oblasti. (Ta dohodek mora biti označen s številkami in z besedami). Občine morajo dati ta imenik prizadetim na vpogled do 10. avgusta. Kmetovalec torej ne bo prejel nikakega obvestila na dom, iz katerega bi razvidel, koliko davka mu je davčna oblast odmerila, ampak podati se mora na občinski urad na podlagi javnega razglasa občine ter tam pregledati gori omenjeni imenik in dognati, koliko davka mu je odmerila davčna oblast. Proti tej odmeritvi je dovoljen utok na okrožno davčno komisijo; utok se mora predložiti v občinskem uradu. Rok za ta utok poteče dne 20. avgusta. Povdarjamo, da je letošnja odmeritev davka na zemljiški dohodek skrajno važna, ker bo tvorila podlago za bodočnost, in da kmetovalec zato ne sme šteditи ne truda ne časa, da pride do pravične odmeritve davka. Vsak kmetovalec naj se torej takoj poda na občinski urad, naj pregleda imenik in naj uloži utok, če spozna, da mu je odmerjen previsok davek. Glede na to, da je postopanje za odmeritev omenjenega davka novo za davkoplačevalce in za oblastva, se bo gotovo dogodilo, da v kaki občini ni še imenik na razpolago, odnosno, da občina ni še izdala tozadevni razglas. To naj kmetovalca ne moti. Zakaj, zakon predpisuje točno rok 20. avgusta za utok in ta rok je obvezen. Davkoplačevalec se mora podati na občinski urad in uradno dognati, da imenik ni še na razpolago oziroma, da je prepozno dospel na občino. A dolžnost občinskih uradov je, da eventuelne zakasnelosti predočijo davčnim oblastvom, da se doseže od finančnega ministrstva podaljšanje tega roka, kakor se je to zgodilo pri drugih prejšnjih rokih.

Radi popolnosti naj omenimo, da mora občina glasom zakona vrniti goriomenjene imenike ob enem z predloženimi utoki davčnemu oblastvu do 25. avgusta.

Kulturna slika iz Istre

Dne 9. januarja t. l. okoli 3. ure po polnoči je v Filipanih (na Vodnjanščini) udrla neka skupina zločincev v stanovanje župnika. Ker so bila vrata zaprta, so jih polili z benzinom in zažgali. Župnik se je rešil s skokom skozi

okno. V stanovanju je ostala samo župnikova gospodinja. Zalotili so jo boso in skoro nago ter jo napadli na najnedostojnejši način. Ta dogodek je silno zadel v čustva naših ljudi. Pa tudi pošteni Italijani iz Vodnjana in Pule so se zgražali na tem — kavalirskem činu te ekspedicije. Komaj pa se je zacelila ta rana, je sledil drugi tak — kavalirski čut. Ker je oblast utaknila svoje prste v gori označeni dogodek in je župnikova gospodinja Marija Graber verodostojno izpovedala, kako in kaj se je zgodilo, so potem krivci pritisnili nanjo, naj prekliče, kar je izpovedala, kot neresnično. Odvrnila jim je, da ne more nič preklicati in reči, da je resnica laž. Tega da ji ne dovoljujeta ne duša ne Bog. Dne 20. m. m. je bila Graber poklicana na sodnijo v Vodnjan. Navzoči so bili vsi obtoženci. Ko je odhajala iz sodnije, so jo žalili z najgršimi psovkami. Vrnila se je v sodnijo in prosila zaščite. Odgovorili so ji, da ji ne morejo pomagati, ker ni poškodovana. Bila je sama. Ko je zopet izšla iz sodnije, se je eden napadalcev zalétel vanjo z biciklom, drugi je vrgel za njo železno stolico, zopet drugi ji je dal tako zaušnico, da je revici tekla dva dni kri. Vsa iz sebe je šla od vrat do vrat, da bi se skrila pred napadalci, toda povsod so jo odganjali kakor nekrščeno dušo. Napadalec, ki ji je zadal tisti strašni udarec, se je med tem mirno sprehajal in tudi orožniki ga niso motili pri tem. Vest o tem nekulturnem dogodku se je hitro razširila po vsej Vodnjanščini. Tudi plemeniti ljudje italijanske narodnosti so se zgražali, ko so čuli, kako so napadli žensko, ki je bila brez vsake zaščite in obrambe. Napadalci so pa seveda uverjeni, da so izvršili — patriotično delo. In zato bi hoteli biti sedaj — nedolžni! Mari pa orožniki ne vedo, pri kom so našli župnikovo puško (imel je dovoljenje) in nakitvo sabljo? Če so oni junaki res — junaki, naj priznajo! Za njih je seveda napad na nezaščiteno žensko — višek junaštva.

Kako drugače je postopala Marija Graber v času vojne! Tedaj je živela tam neka Genoveškinja, ki jo je iskala avstrijska policija, da jo aretira kot italijansko državljanko. Tudi za naše ljudi so bili tedaj hudi in nevarni časi, ali plemenitost Graberjeve ni poznala strahu pred avstrijsko policijo. Ono Genoveškinjo je držala skrito v svojem stanovanju, kjer je italijanska gospa tuid rodila. Tudi neka druga italijanska gospa je bila preganjana od avstrijskih orožnikov, kar tudi Vodnjanci dobro vedo. Dotična gospa je morala na sodnijo v Vodnjanu. Orožniki so zabranili, da bi jo kdo spremljal v Vodnjan. Nikdo se ni upal kršiti zapovedi orožnikov. In tudi tu je Graberjeva pokazala svoje dobro srce. Spremila je ono gospo v kočiji do Vodnjana. Naj omenimo še Italijana Battistija. V času vojne je ta duhovnik obolel, a nikdo njegovih soplemenjakov se mu ni hotel približati. Gospica Graberjeva pa ga je negovala in štiri dni in noči se ni oddaljila od bolnika. Ko veste vse to, morete prav oceniti — viteško delo vodnjanskih junakov.

Vodnjanski občinar.

Kaj se godi tam za goró?

Komisar fašja v Puli je razglasil dne 8. t. m. manifest, da je tamošnji fascio razpuščen in da se je nemudoma ustanovil nov fašjo. Naglaša, da je mesto povsem mirno. Če je tako potem se mora zdeti čudno, da je sedež fascia zasedla javna sila: da orožniki in agenti v civilu stražijo pri vhodu. In še bolj čudno je, da je prefekt za Istro, da prepreči **nove incidente**, izdal naredbo, v kateri pravi, da se z ozirom na razmere javnega reda v mestu puljskem in na sedanje razburjenje duhov ne morejo dovoliti nobene demonstracije, nobena javna zborovanja, sprevodi in zbiranje ljudstva. Kdor bi se pregrešil proti tej odredbi, bo aretiran in izročen sodni oblasti. Kvestor in orožniki da so dobili nalog, naj izvajajo to naredbo. Še pomembnejše je, da so fašisto-disidenti poslali ministrskemu predsedniku Mussoliniju brzojavko, v kateri govorijo o velikem razburjenju vsled odstavitve vodstva in razpusta fascia. Prosijo nujno naj «veliki svet» takoj uvede preiskavo, da **se preprečijo hudi izgredi**, izlasti v Puli, na tej kočljivi poziciji vzhodne meje. Mesto je solidarno z vodstvom proti pokrajinskemu tajniku. V bolše razumevanje bodi povedano, da je odstavitev vodstva in razpust fascia odredil pokrajinski tajnik Zucconi, ki da — tako mu očitajo v oni brzojavki — zlorablja svojo oblast ter da je pod razornim vplivom «masonov» (prostozidarjev). Poročilo iz Pule pravi, da pride tja sam Giunta, da ugladi zopet razburkano valovje. Razkol med popolari, razsulo socijalistov, popolna zbeganost v liberalnih in demokratičnih vrstah in sedaj se vedno množeča trvenja v edino disciplinarni stranki fašistov — vse to so znaki, kako razorano je sedanje politično življenje v Italiji.

Priporočilo „Seri“

V nedeljo 5. t. m. je umrl na Dunaju Vatroslav Jagić, učenjak svetovnega slovesa in največji slavist sedanje dobe. To je bilo v nedeljo. V ponedeljek so prinesli vest o Jagićevi smrti tudi tržaški italijanski listi. Včerajšnja «Sera», torej dne 8. avgusta, pa prinaša novico, da je Vatroslav Jagić, il noto scienziato e slavista, na Dunaju — težko obolel ter da je ta vest napravila mučen utis med intelektualci. Ugotovljamo to, ker je «Sera» te dni priporočala gospodom pri «Edinosti», naj si naročijo bolše in spretnejše urednike, ki bodo poznali popolnoma italijanski jezik! Naj vrnemo milo za drago. Priporočamo gospodom pri «Seri», torej pri listu, ki je pisan v italijanskem jeziku, naj si naročijo urednike, ki bodo znali italijanski — čitati. Ker če bi znali, čitati italijanske liste, ne bi se jim bilo dogodilo, da govorijo o težki bolezni svetovno znanega učenjaka, ko je mož že pod zemljo.

Navodila prefektom za svobodo tiska. Na tozadevno vprašanje poslanca Velle je državni podtajnik za notranje stvari odgovoril, da je vlada v smislu smernic ministrskega predsednika dala prefektom vse kraljevine stroga navodila za varovanje svobode tiska. V slučaju protipravnih činov predvidevajo ta navodila energične ukrepe proti odgovornim elementom.

En korak naprej. Tridentinski prefekt je predvčerajšnjim izdal odlok, ki določa, da ne bi vlada trpela nikake druge označbe za južnotirolske kraje, ki so prišli pod Italijo, kakor uradne; za pokrajino: Tridentinska pokrajina (provincia di Trento), za deželo: Tridentinska Benečija (Venezia Tridentina). Dovoljene so krajinske označbe Zgornja Adiža za severni del dežele in Tridentinsko za južni. Začasno je dopuščena označba «Oberetsch»; vse druge označbe kakor «Deutsch — Südtirol» (Nemško južno Tirolsko) so prepovedane. Prestopki proti temu odloku bodo kaznovani v smislu člena 434 kazenskega zakonika; poleg tega bodo zaplenjene vse tiskovine, proglasi, listi, spisi, napisi oglasi in razglednice, ki nosijo druge označbe.

Poletni tečaji za italijanski jezik za učitelje. Prejeli smo sledečo uradno vest: Vsled inicijative medvseučiliščnega zavoda in pod pokroviteljstvom naučnega ministrstva bodo pričeli dne 15. t. m. poletni tečaji za italijanski jezik za drugorodne učitelje in tečaji za slovenski jezik (lingua slava) za italijanske učitelje; tečaji bodo trajali do 15. septembra t. l. O olajšavah dovoljenih posetnikom tečajev bodo dane nadaljne informacije. Priglasitve se morajo poslati **direktno** na Skrbstvo za nauke (Provveditorato agli studi) Trst, Via Genova 4.

Razpisana notarska mesta. Tržaški in goriški notarski svet razglašata v uradnem listu «Osservatore Triestino», da so razpisana notarska mesta v Bistrici, Kobaridu, Podgradu, Cerknem, Idriji, Piranu, Trbižu in na Voloskem. Prošnje se imajo vložiti najkasneje do 10. septembra t. l. na pristojni notarski svet v obliki predpisani v brzojavki bivšega justičnega ministrstva z dne 31. oktobra 1887 št. 9172.

Društvene vesti

Javna knjižnica šentjakobske «Čitalnice» posluje redno vsako nedeljo od 10.—11. ure predpoldne v navadnih prostorih (stara policija). Član je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 liro in odškodnina za rabo knjih 1 liro mesečno. Opozarjajo se vsi člani, da se strogo drže pravil. Sprejemajo se darovi knjig. Rodoljubi, ki imajo doma knjige, ki jih ne rabijo, so vljudno naprošeni, da jih blagohotno poklonijo knjižnici.

Iz tržaškega življenja

Človeški plod v cerkvi. Cerkovnik cerkve Sv. Antona Novega je včeraj popoldne našel na levi strani cerkve, blizu neke spovednice, velik papirnat omot, katerega je radovedno odvil. Tedaj je prišel na dan človeški plod, ženskega spola, star približno 3 mesece. Ko se je mož zavedel presenečenja, se je podal na kvesturo ter tam naznanil dogodek. Policijsko oblastvo je dalo plod prenesti v mestno bolnišnico, kjer ga bodo zdravniški izvedenci rezali.

Požar v miramarskem parku. Včeraj popoldne je izbruhnil v miramarskem parku ogenj; začela je goreti suha trava v bližini grajskih hlevov. Ogenj se je kmalu razširil na drevje in je ogrožal ves park. O požaru so bili obveščeni mestni gasilci, ki so nemudoma prihiteli na lice mesta z dvema vozovoma. Po večurnem gašenju je bil ogenj popolnoma pogašen.

Škoda je znatna. Zdi se, da je povzročil ogenj ogorek tleče cigarete, ki ga je kak neznanec nehote vrgel v travo.

Tatovi oplenili stanovanje. — Bogat plen. Tatovi so menda vedeli, da se je predsinočnjim trgovec Salvator Spina, stanujoč v ulici Nicolò Macchiavelli št. 1, podal s svojo ženo na večerni sprehod. Stanovanje je ostalo brez nadzorstva, zato ni bilo tatovom težko priti v njegovo notranjost. S pomočjo ponarejenih ključev so nemoteno odprli vrata, prebrskali vse predale, odprli siloma vse omare v sobah ter se obilno naložili z raznim perilom in dragocenostmi, ki so jim prišle v roke. Ko so dokončali svoje «delo» so odšli s polnimi culami, nemoteno, kakor so prišli.

Pozneje je Spina odkril tatvino. Po kratkem inventarju je ugotovil, da so ga nepovabljeni obiskovalci oškodovali za okoli 30.000 lir; taka je namreč vrednost ukradenih predmetov. Tatvina je bila naznanjena na kvesturi.

Roparski napad pri Sv. Jakobu. V noči od 8. na 9. t. m., okoli 2. ure zjutraj, se je vračal domov po ulici Guardia kovač Edvard Marcon, star 38 let, stanujoč v isti ulici v hiši št. 35. Ko je dospel do mesta, kjer se ulica Guardia križa z ulico S. Zenone, je skočil nenadoma izza vogala proti njemu neznanec, ga siloma zgrabil za prsa ter grozeč zahteval, naj mu izroči listnico. Marcon je sprva obstal osupljen, nato se je skušal postaviti lopovu v bran. Tedaj je napadalec izvlekel nož ter začel slepo udrihati z njim po Marconu. Medtem ko je ta skušal kriti udarec z rokami je lopov s spretno kretnjo segel v notranji žep Marcorinove suknje, iztrgal listnico ter se nato spustil v divji beg. Krvaveč iz mnogih ran na glavi vpijoč na pomoč je Marcon nekaj časa tekel za roparjem, a ta se mu je kmalu izgubil izpred oči. Kmalu potem je Marcon srečal nekega orožnika, kateremu je povedal, kaj se mu je pripetilo.

Videč, da bi bilo zasledovanje roparja skoro gotovo brezuspešno, je orožnik spremil ranjenca na rešilno postajo, kjer mu je zdravnik obvezal rane. Nato so ranjenca prepeljali v mestno bolnišnico. Sprejeli so ga v kirurgični oddelek. Okreval bo v 10 dneh.

V Marconovi listnici je bilo spravljenih okoli 50 lir.

Orožniki iščejo roparja, a dosedaj niso imela tozadevna poizvedovanja še nobenega uspeha.

Dve nesreči pri delu. Mehanik Jurij Fianich, star 23 let, doma iz Reke, vslužben na parniku «Ugo Bassi», ki je zasidran v prosti luki Duca D'Aosta, je včeraj popoldne delal v prostorih za stroje. Nekateri kurjači so pa čistili peči ter razkladali pepel. Nesreča je hotela, da se je odtrgal koš pepela, ki je padel v strojne prostore ravno Fianichu na levo nogo ter mu jo zlomil. Ponesrečenca so z avtomobilom rešilne postaje prepeljali v mestno bolnišnico. Okreval bo v 4 tednih.

— Včeraj predpoldne so prepeljali v mestno bolnišnico 16-letnega Josipa Starc, stanujočega pri Sv. Križu št. 48. Mladenič je doma pri delu prišel z levo roko pod slamoreznico, ki mu je odrezala kazalec in prvi člen sredinca. Sprejeli so ga v kirurgični oddelek.

V zaporu je kradla! Pred kratkem so policijski agenti pri ponočnem «čiščenju» v starem mestu aretirali 20-letno Josipino Bonaparte, radi vlačugarstva. Zaprli so jo skupno s 24-letno Marijo Stel v celico na kvesturi. Medtem ko je Stelova ponoči spala spanje — pravičnega, ji je Bonaparte ukradla iz nogavice 14 lir, ki jih je imela Stelova tam skrbno spravljene. Tatica se bo morala zagovarjati pred sodiščem tudi za ta greh.

Vesti z Goriškega

«Bralno in pevsko društvo na Brjah priredi v nedeljo 2. sept veselico. Kot glavna točka je na sporedu Petrovičeva veseloigra v treh dejanjih «Ploha». Prosimo sosedna društva da ta dan upoštevajo in ne prirejajo veselic, ampak raje polete na Brje k veseli zabavi.»

Smrtna nesreča v cementni tovarni v Anhovem. V tovarni cementa v Anhovem ob Soči se je predsinočnjim pripetila težka nesreča, ki je uničila mlado človeško življenje. Okoli 19. je večja skupina delavcev porivala prazne železniške vozove pred skladiščem tovarne; med temi delavci se je nahajal tudi 23letni Pavel Valentinčič iz bližnje vasi Deskle. — Mladeniču, ki se je upiral z ramo ob vagon, se je nenadoma spodrsnilo; padel je tako nesrečno, da je prišel s spodnjim delom telesa pod vagon. Kolesa težkega voza so mu šla preko nog ter mu jih odrezala v stegnu. Nesrečnega mladeniča so nemudoma prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici, a že med potoma je revež umrl vlsed številne izgube krvi.

Družina Gustinčič je pri tej nesreči izgubila v zadnjih letih četrtega sina; eden se je lani tudi smrtno ponesrečil na delu ,dva pa sta padla v zadnji vojni.

V Bukovici pri Volčijdragi je bila te dni aretirana trgovka Frančiška Beltram, ker je osumljena, da je razpečevala ponarejene bankovce.

Spominjajte se ob vsaki priliki „Dijaške Matice“

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

Trst, 9. avgusta 1923.		
ogrske krone	0.1250	0.1750
avstrijske krone	0.0320	0.0330
češkoslovaške krone	67.75.—	68.25
dinarji	25.—.—	25.30
leji	11.25.—	11.75
marke	0.0005	0.0007
dolarji	23.25	23.35
francoski franki	132.50	133.—
švicarski franki	427.—.—	430.—
angleški funti papirnati	106.60	106.90

Tečaji:

Trst, 9. avgusta 1923.	
Cosulich	305
Dalmatia	250
Gerolimich	1160
Libera Triestina	412
Lloyd	1415
Lussino	645
Martinolich	133
Oceania	110
Premuda	615
Tripcovich	285
Ampelea	500
Cement Dalmatia	270
Cement Spalato	227

Mali oglasi

se računaju po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno.

KOLO, elegantno, skoraj novo, amerikansko, protizavora in dve zavori se proda po nizki ceni. Commerciale 44 vrata 10. 1101

UČENKA, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo poštene kmečke deklice. Ponudbe pod «Marljiva» na upravništvo. 1091

VDOVEC, 50 let, Gorenjc, z otroci in velikim premoženjem, želi znanja v svrho ženitve s Primorko, v starosti od 30—40 let, ki bi imela veselje do otrok in gospodinjstva ter bi jo veselila primožitev v Jugoslavijo. Ponudbe do 14. t. m. pod «Srečna bodočnost na Gorenjskem» na upravništvo. Tajnost zajamčena. 1102

ČEVLJARSKEGA pomočnika sprejme takoj Josip Stepančič, Marezige — Koper. Plačilo po dogovoru. 1103

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Perlot, via S. Francesco 15, II. 45

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 855

URADNICA zmožna knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepisja, slovenščine, nemščine, srbo-hrvaščine in deloma italijanščine išče službo. Ponudbe pod «3-letna praksa» na upravništvo. 1075

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Moncenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

PIANINO ali glasovir v vsakem stanju, kupi uglaševalec Andrej Pečar, Trst, via Molino a vento 5, III. (6)

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz —izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 30

Najstarejši slovenski denarni zavod

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca štev. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Št. telef. 25-67.

Inserirajte v „Edinosti“

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Trst, Tržič, Červinjan, Portogruaro - Benetke.

Odhodi: 0.15 o; 5.— eks.; 5.35 brz.; 9.40 o.; 10.10 brz.; 14.— eks.; 15.40 o.; 18.— o.; 19.05 eks.

Dohodi: 0.40 eks.; 5.40 o.; 8.15 o.; 10.05 eks.; 14.— brz.; 15.40 eks.; 19.23 o.; 23.25 eks.

Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).

Odhodi: 6.05 o.; 8.— o.; 9.40 o.; 13.10 o.; 16.40 brz.; 18.— o.

Dohodi: 8.15 o.; 10.45 o.; 12.40 brz.; 16.50 o.; 18.50 o.; 22.45 o.

Trst, Nabrežina, Divača, St. Peter, Postojna.

Odhodi: 0.40 eks.; 5.15 brz.; 7.00 brz. 8.30 o.; 11.00 brz.; 16.10 o.; 19.45 brz.

Dohodi: 3.30 eks.; 7.15 o.; 9.25 brz.; 12.20 o.; 18.30 brz.; 20.30 o.; 21.20 brz.; 23.50 o.

KOLODVOR PRI SV. ANDREJU (državni).

Trst, Koper, Buje, Poreč.

Odhodi: 5.40, 8.50*, 12.35, 18.30*.
Dohodi: 8.30*, 12.30, 17.55*, 21.25.

Trst, Gorica, Podbrdo.

Odhodi: 5.35 brz.; 6.10 o.; 16.30 brz.; 17.25 o.
Dohodi: 7.45 o.; 12.25 brz.; 21.15 o.; 23.45 brz.

Trst, Herpelje, Buzet, Pula.

Odhodi: 5.25 o.; 12. 55* brz.; 18.25 o.
Dohodi: 7.35, 10.05 o.; 15.50* brz.; 21.32 o.
* Ne vozi ob nedeljah.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

BANCA ADRIATICA

CENTRALA TRIESTE (1)

Delniška glavnica Lit. 15,000.000.—

Podružnice: Abbazia, Zara.

Afilirani zavodi: Jadranska Banka Beograd in njene **podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Josenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Novisad, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.**

ADRIATISCHE BANK, WIEN

Frank Sakser State Bank: NEW-YORK
Banco Yugoslavo de Chile: VALPARAISO

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na vložne knjižice ter jih obrestuje po 3¾%, vloge na žiro-račun po 4%.

Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi, Trieste:

Via Cassa di Risparmio 5 — Via S. Nicolò 9. (Lastna palača)

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.

PODLISTEK

JANNIE VIVANTI:

KIRKA

(16)

Roman Marije Tarnovske. - Poslovenila G. B.

XIII.

Vsi povabljenci so spali oni večer v naši hiši. (Tudi enega izmed čeških godcev smo našli drugo jutro spečega na divanu v knjižnici.)

Nihče ni prišel na zajuterk. Le Boževskij je vstal zgodaj in jezdil v gozd.

Zbudila sem se okrog osmih ter pozvonila. Prišla je Eliza Perier ter odprla okna. Pozdravil me je sveži aprilski zrak in žgolenje, ki je prihajalo iz gnezd.

«Eliza, je li lepo vreme...?»

«Da gospa.»

«Ne čutiš li domotožja po tvoji Švici ob pogledu na gorovje?»

«Da gospa.» In Eliza se je pripognila, da dvigne moje čevlje, le da pokrije rudečico lic in čela.

«Tudi jaz čutim domotožje, Eliza. Imam domotožje po daljavi, po senci in hladu, imam domotožje po miru in molku...»

Ona ni odgovorila nič.

«Boš li našla vse v tvoji Švici?»

Eliza Perrier strese z glavo, potem odgovori z mehkim glasom: «Ne gospa. Domotožje švicarsko in domotožje rusko sta različni.»

«Na kakšen način?»

«Me Švicarke imamo domotožje po zunanjih rečeh — po gorah, po jelkah, po pokrajinah... A ve Rusinje čutite domotožje po onemu, kar nosite v sebi.»

Tjoka, v nočni srajci, in Tanja, ki je sesala glavo gumljive punčke, sta pritekla vsa vesela.

«Gremo v Švico?» vpraša Tjoka, ki je slišal pogovor: «Kako veselje!»

«Kakšno veselje!» pravi Tanja, ki vedno pritrdi Tjoki.

«Zelo ljubim potovanje,» doda Tjoka.

In Tanja ponavlja: «Zelo ljubim potovanje».

Začudena sem odkrila v teh dveh bitjih moj nepokoj, že vsajen v njih drobnih dušah, kakor metulj, ki bije s peruti...

—

Odšla sem sama v vrt in od tam v gozd, kamor je prodiralo solnce z blago svetlobo. Trava ob mojih nogah je bila polna mnogobarvnih listov, ostrih in suličastih, ki so obračali svoje obraze gori proti nebu. Divje vijolice, vedoč, da so brez vonja, so pripogibale sramežljivo droben vrat. Upognjen praprot je zvijal svoje zelene liste v hiperbolah kakor poeti iz šestega stoletja. V vejah nad mojo glavo — skriti v novih listih — so pošiljali ptički iz svojih mehkih grl dolge glasove, tihe in tople.

Moja duša je bila ginjena ob teh priprostih in naravnih pojavih.

Pokleknila sem v travo in upognjena sem poljubila eno izmed bledih vijolic brez vonja. Dozdevalo se mi je, da mi je slovesno vrnila poljub.

... Izšla sem iz gozda in se znašla pred streliščem. Služabništvo je postavilo zopet vse v red: pištole, karabinke, municijo in zdelo se je, da pričakuje obnovljena vrata steklenic s steklenim pogledom ogenj strelov diletantov. Spomnila sem se z globokim občutkom ponižanja na pijanost preteklega večera.

In zopet si pravim: «Odslej bo moje življenje preprosto in pristno».

Vesel glas me prestraši.

«Dobro jutro gospa!»

Bil je Boževskij, ki me je pozdravil, zarožljal z ostrogami in odkril zlate kodre. Dozdevalo se je, da mu je podelila jutranja ježa lepoto in prevzetnost.

Odvrnila sem pozdrav, pokimaje le z glavo in sem se hotela odstraniti. Toda on me je prijel za roko in me zadržal.

«Čemu se vračate? Vsi spijo. Ostanite tu in vežbajte malo.» Tako rekoč, poišče malo karabinko in jo nabasa. «Kaj ne, da imate vid skobca in živce iz jekla?»

Z nasmeškom mi je dal karabinko; vzela sem jo ter jo položila na ramo.

Ciljala sem, kolikor mogoče skrbno ter hotela pritisniti na sprožilo, ko stegne Boževskij z nagło gesto roko in položi dlan na usta orožja.